

SÈRIE 1**Exercici 1**

(Aquest exercici és comú a les opcions A i B. Aquesta resposta només és una de les possibles):

La Campània va ser devastada per un huracà que va malmetre vil·les, arbres i conreus, i estengué la seva violència fins a la ciutat veïna, on una pesta virulenta assolava tota la població. Les cases s'omplien de cossos sense vida, els camins, de funerals; no hi havia sexe ni edat lliures de perill.

Exercici 2

(Aquest exercici és comú a les opcions A i B)

Turbo uentorum Campaniam uastauit

Exercici 3

Opció A: 1 – a; 2 – a; 3 – b; 4 – d.

Opció B: 1 – d; 2 – d; 3 – c; 4 – a.

Exercici 4

Opció A:

Juli Cèsar va néixer en torn de l'any 100 aC. En el si d'una família patrícia emparentada llegendàriament amb Eneas; amb tot, aviat va veure Cèsar que en el seu àmbit natural ho tindria difícil i per això es passà al partit popular. Va tenir una carrera política amb daltabaixos fins assolir el consolat l'any 59. A continuació obtingué el govern proconsular de les Gàl·lies, circumstància que marca definitivament la seva carrera política i militar, ja que durant aquests anys es va fer una anomenada com a cap militar i alhora assolí força suficient perquè se l'hagués de tenir en compte com a element principal en els esdeveniments polítics de Roma; així, doncs, va constituir amb Pompeu i Cras el primer triumvirat, trencat a la mort de Cras, quan Pompeu, l'altra figura principal de Roma, passa a defensar obertament les posicions del senat. L'enfrontament es dirimeix en l'anomenada guerra civil, que acabarà amb la victòria de Cèsar, el qual d'aquesta manera assoleix un poder absolut, que no podrà gaudir massa temps ja que l'any 44 és assassinat.

La seva obra historiogràfica, coneguda amb el nom de "Comentaris", consta de dues obres: *Bellum Gallicum* i *Bellum Ciuile*; són una espècie de diari sobre les seves campanyes militars, la desenvolupada a les Gàl·lies entre els anys 58 i 52, i la que dugué a terme contra Pompeu els anys 49 i 48. En aquesta última obra, el *Bellum Ciuile*, s'inclouen les operacions

desenvolupades entorn de Lleida i que són el preludi de la batalla decisiva que tindrà lloc a la plana de Farsàlia (Tessàlia), que culmina amb la derrota i la mort de Pompeu, assassinat a Egipte, on s'havia refugiat. Cèsar desenvolupà després altres campanyes a Egipte, Àsia Menor, Àfrica (Tunis) i Hispània, però aquestes accions les van historiografiar alguns dels seus continuadors en l'anomenat *Corpus Caesarianum*. Els "Comentaris" són considerats, juntament amb la producció de Ciceró, l'obra més representativa de la prosa clàssica llatina per la puresa i precisió del llenguatge, i per l'estil depurat amb què han estat escrits.

D'altra banda, tot i la seva prematura mort, Cèsar va marcar el camí polític de l'esdevenidor de Roma, una potència que ja no podia ser governada com una ciutat; el repte el va recollir i portar a terme Octavi August, el seu successor.

Opció B:

Tàrraco, com a conseqüència directa de les favorables condicions estratègiques i de la immillorable situació geogràfica, va esdevenir la base principal de les campanyes militars de la Segona Guerra Púnica (de fet, la seva fundació s'associa directament a la família dels Escipions) i, posteriorment, de les operacions de conquesta del territori hispànic. Tot això va implicar la fundació d'un *praesidium* militar a la part alta de la ciutat, que en hora ben primerenca va incorporar un potent recinte emmurallat per garantir-ne la protecció. D'aquesta manera *Tarraco* va consolidar el seu protagonisme en el procés de romanització d'Hispània, alhora que afirmava les bases que li permetrien assumir la capitalitat, un cop acabada la pacificació del territori. En el segle I a.C. dos fets importants marquen l'esdevenidor de la ciutat: en primer lloc, la concessió a la ciutat de l'estatut de colònia de dret romà (a partir d'aquest moment, la ciutat pren el nom de *Colonia Iulia Vrbs Triumphalis Tarraco*) i l'assoliment de la capitalitat de la *Hispania Citerior*, entorn de l'any 27 a.C.; a partir d'aquest moment s'inicia un programa destinat a dotar la capital de la província del nivell urbanístic i monumental adient, del qual en són bona mostra el fòrum, l'amfiteatre o el circ, que ocupava un lloc central en la distribució urbana de la ciutat, i, ja als voltants de la ciutat, l'Arc de Berà, l'aqüeducte de les Ferreres o la Torre dels Escipions. La importància de la ciutat, una de les més grans d'Hispània pel nombre d'hectàrees ocupades, unes 70, es va mantenir fins a mitjan segle III d.C.

SÈRIE 3

Exercici 1

(Aquest exercici és comú a les opcions A i B. Aquesta resposta només és una de les possibles):

Pocs dies abans de la presa de Siracusa, T. Otacili passà amb vuitanta vaixells de cinc fileres de remers de Lilibeu a Útica; i, havent entrat en el port abans de la sortida del sol, s'apoderà de les naus carregades de blat, i després de desembarcar va devastar els camps que envoltaven Útica i va dur de retorn a les naus tota classe de botí.

Exercici 2

(Aquest exercici és comú a les opcions A i B)

Es tracta de la construcció anomenada *cum* narratiu o històric. Està constituïda per la conjunció *cum* i un imperfet o plusquamperfet de subjuntiu. Té valor temporal-causal i sol traduir-se habitualment per gerundi simple o compost, segons el temps emprat.

Exercici 3

Opció A: 1-d; 2-d; 3-c; 4-a

Opció B: 1-b; 2-a; 3-c; 4-c

Exercici 4

Opció A

L'autor de l'*Eneida* és P. Virgili Maró, originari d'Andes, prop de Màntua. Estudià a Milà i a Roma. És possible que les terres de la seva família fossin expropiades a causa de la distribució de terres als veterans a l'any 41 aC. I potser va ser per aquest motiu que entrà en contacte amb Mecenas i amb el propi August. Fou una persona de constitució dèbil i que patia moltes malalties.

L'*Eneida*, part integrant del programa literari ideat per Mecenas per enaltir l'obra d'August, és una poema èpic en dotze llibres que narra les peripècies d'Eneas, fugitiu de Troia, en el seu recorregut per la Mediterrània fins arribar a establir-se a Itàlia, com a origen de la nissaga de Roma. Dels dotze llibres, els sis primers segueixen la temàtica de l'*Odissea* i els sis darrers, de la *Ilíada*. Així, en la primera part es contenen les dificultats d'Eneas per arribar a Itàlia; en aquesta part destaca l'episodi de la trobada d'Eneas amb Dido, la reina de Cartago, que està a punt de desviar-lo de la seva missió divina. En la segona part destaquen les lluites contra els rútuks, conduïts pel rei Turn.

L'*Eneida* és el poema nacional romà per excel·lència, ja que el sentimentalisme patriòtic del lligam de Roma amb Troia va acompanyat de la finor i les proporcions exactes d'una poesia delicada i perfecta, que, tot seguint el model d'Homer, no el desmereix. Virgili no pogué acabar-la i per això, abans de morir demanà als seus amics que la cremessin, ja que no volia deixar una obra incompleta.

Opció B

L'amfiteatre és l'edifici representatiu per excel·lència de l'arquitectura romana de l'oci, a diferència dels teatres o dels circs que també eren patrimoni grec. L'amfiteatre era un edifici elíptic, conjunció de dos teatres enfrontats, que es destinava principalment a les lluites de gladiadors (*munera gladiatoria*), on també s'hi feien caceres i lluites amb feres (*venationes*) i naumàquies (batalles navals), sempre i quan estiguessin acondicionats per a aquesta pràctica. Les seves parts principals són l'*arena* (espai on lluitaven els gladiadors), la *cavea* (grades destinades al públic), i els *vomitoria* (portes d'accés a les grades). Hi havia també una tribuna separada per a les autoritats anomenada *podium*. La base de l'*arena* era de fusta i a sota hi havia les dependències auxiliars dels gladiadors i les gàbies de les feres; aquestes es pujaven mitjançant un sistema de politges. Es construïren arreu de l'imperi seguint el model del Coliseu de Roma. A Hispània estan força ben conservades les restes dels amfiteatres de Tàrraco, Mèrida i Itàlica, entre d'altres.